

Motion till riksdagen

1987/88:Bo519

av Siw Persson (fp)

om tvärvetenskaplig analys av kunskapsbehov
och informationsvägar inom byggnadsbranschen

”Sjuka-hus-sjukan” blir ett allt större problem. Uppskattningsvis har 1/3 av moderna byggnader sådana egenskaper att känsliga grupper får uttalade besvär. Det är sålunda väl känt att allergiker ökar i befolkningen — vad som inte är lika känt är att också mer motståndskraftiga får symptom såsom hudbesvär, slemhinneretningar, huvudvärk och onormal trötthet. Och dessa symptom uppträder i miljöer som byggts enligt dagens praxis.

Konsekvensen av dålig bostads- och arbetsmiljö visar sig i en ökad sjukfrekvens. Den kan också avläsas i de reinvesteringar som fordras för att återställa husen i brukbart skick. (Det finns exempel på att barnstugor byggts om för summor som vida överstiger ursprungsinvesteringen — och ändå inte fungerar tillfredsställande.) Resultatet är ett resursslöseri som kommer att styra framtida byggsatsningar på ett ogynnsamt sätt.

Det finns ingen enkel förklaring till att byggsektorn producerar ”sjuka” hus. Naturligtvis är det inte illvilja hos vare sig byggherrar, konsulter, entreprenörer eller förvaltare — men kanske till en del slarv. Det finns exempel på att man lagrar fukt känsligt byggmaterial oskyddat för regn och snö, att man glömmer sätta in ventilationstrummor eller att fläkten inte är inkopplad. Den bakomliggande orsaken kanske ligger i att produktionsfrämjande metoder ensidigt betonar nukostnaden utan att kalkylera in framtida underhåll. En annan förklaring kan ligga i att myndigheter inte tillräckligt testat konsekvenser av nya föreskrifter. Man förutsåg till exempel knappast risken för mögel då kravet på ytterväggars täthet skärptes och luftomsättningen sänktes. En viktig orsak till missförhållanden är att modern kemi producerar nya material som används i stor skala innan de blivit utprovade och halten av skadliga emissioner minskats. (En jämförelse kan göras med att släppa ut oprövade läkemedel ”och se hur det går”.)

”Sjuka-hus-sjukan” har en så komplex bakgrund att enkla åtgärder knappast i ett slag kan resultera i sunda hus. En erfarenhet av forskning kring syndromet är att kunskapen om sunda material och beprövade byggsätt inte tas till vara därför att information inte når till rätt person vid rätt tillfälle i byggprocessen. Snabbaste sättet att förbättra förhållandet torde vara att analysera typiska bygg- och förvaltningsprocesser, som resulterat i sjuka hus, i avsikt att detektera var och när adekvat information saknats och hur alla inblandade parter kan nås av sådan — och hur de kan motiveras att använda kunskapen. En åtgärd av detta slag ersätter ingalunda vidare

forskning i ämnet. Den kan tvärtemot visa på vilka punkter vidare forskning bör koncentreras. En sådan undersökning fordrar tvärvetenskapligt arbete där tekniker och ekonomer samarbetar med pedagoger och andra beteendevetare.

Det är angeläget att en studie med ovanstående målsättning snarast kommer till stånd eftersom beståndet av "sjuka" byggnader dagligen ökar. Därtill kommer att kunskapen om reinvesteringar i miljöförbättrande åtgärder måste utvecklas innan 90-talets stora ombyggnadsbehov måste tillfredsställas.

Hemställan

Mot bakgrund av det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts som en tvärvetenskaplig analys av kunskapsbehov och informationsvägar till bygg- och förvaltningsprocessen i syfte att bana väg för ett sunt byggnadsbestånd.

Stockholm den 25 januari 1988

Siw Persson (fp)

Mot. 1987/88
Bo519